

Drogpolicy och handlingsplan för elever inom Jämtlands Gymnasieförbund

Inledning

I 2007 års skolundersökning från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) uppgav var tionde elev i gymnasiets årskurs 2 att skolarbetet påverkats negativt och mer än var femte att de haft oskyddat sex som följd av den egna alkoholkonsumtionen.

Bland pojkarna var det ca 30 procent och bland flickorna ca 20 procent som uppgav att de bråkat eller slagits på grund av att de druckit alkohol. Det fanns tydliga samband mellan alkoholkonsumtionsnivå och förekomst av negativa konsekvenser.

Det var dubbelt så många som uppgav att de haft önskat eller oskyddat sex bland storkonsumenterna jämfört med genomsnittet. Eleverna med hög alkoholkonsumtion hade också i betydligt större utsträckning prövat narkotika och skolkade avsevärt mer än övriga ungdomar.

Mot bakgrund av detta har Jämtlands Gymnasieförbund arbetat fram en drogpolicy och en handlingsplan.

Definition

Med droger avses alkohol, tobak, narkotika, lugnande medellsömnmedel som är narkotikaklassade, medel som används vid sniffning samt dopningsmedel.

Mål

Hälsoperspektivet ska genomsyra verksamheten där friskfaktorerna ska stå i fokus.

Skolan ska vara en drogfri miljö och policyn är ett stöd för att förhindra missbruk, förebygga ohälsa, tillbud och olyckor i skolan.

Motverka konflikter och utslagning bland elever på grund av drogmisbruk.

Elever och föräldrar ska medvetandegöras om denna drogpolicy och handlingsplan.

Drogpolicy och handlingsplan för elever
inom Jämtlands Gymnasieförbund
2008-01-28

Lagstiftning

Skollagen 1 kap 2 §

"Utbildningen skall ge eleverna kunskaper och färdigheter samt, i samarbete med hemmen, främja deras harmoniska utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I utbildningen skall hänsyn tas till elever med särskilda behov."

Gymnasieförordningen 6 kap 21-25§

Åtgärder för elevers tillrättaförande med mera.

Grundskoleförordningen 6 kap 8-10§

Frånvaro, ordningsregler, disciplinära åtgärder med mera.

Tobakslagen (SFS 1993:581) 2§

"Rökning är förbjuden i lokaler som är avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn och ungdomar samt på skolgårdar..."

Narkotikastrafflagen (SFS 1968:64) 1§

"Den som olovligen 1. överlåter narkotika 2. framställer narkotika som är avsedd för missbruk 3. förvärvar narkotika i överlåtelssyfte 4. anskaffar, bearbetar, förpackar, transporterar, förvarar eller tar annan sådan befattning med narkotika som inte är avsedd för eget bruk, 5. bjuder ut narkotika till försäljning, förvarar eller befordrar vederlag för narkotika, förmedlar kontakter mellan säljare och köpare eller företar någon annan sådan åtgärd, om förfarandet är ägnat att främja narkotikahandel, eller 6. innehar, brukar eller tar, annan befattning med narkotika döms, om gärningen sker uppsåtligen för narkotikabrott till fängelse i högst tre år."

Arbetsmiljölagen 1 kap 1 och 3§§ (SFS 1977:1160)

"1§ Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö."

Socialtjänstlagen 14 kap 1§

"Var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till en underårigs skydd bör anmäla detta till nämnden. Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast till socialnämnden anmäla om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till en underårigs skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter."

Drogpolicy och handlingsplan för elever
inom Jämtlands Gymnasieförbund
2008-01-28

Sekretesslagen 14 kap 3§

"Myndighet får lämna sekretessbelagd uppgift till annan myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda." Generalklausulen gäller enbart mellan myndigheter, skolans elevvård med undantag för skolhälsovården.

Detta gäller i våra skolor

Tobak

Rökning är förbjuden i våra lokaler och på våra skolgårdar.

Alkohol

Det är för elever förbjudet förvara/förtära alkoholhaltiga drycker eller uppträda alkoholpåverkade inom skolans område eller i verksamheter som sker i skolans regi (t.ex. studieresor). Undantag kan göras efter beslut av förbundschef.

Narkotika

All hantering av narkotika är förbjuden. Allt bruk av narkotika, dopingmedel och icke ordinerade medicinska preparat är missbruk.

Förebyggande åtgärder/Information

Det förebyggande arbetet skall innehålla information om förbundets/skolans drogpolicy, föreläsningar, information i samverkan med skola, föräldrar, socialtjänst, landsting och polis. Det förebyggande arbetet ska sträva efter en ökad föräldramedverkan och medvetenhet om ungdomars drogvänor.

Utvärdering och revidering

Gymnasieförbundet ska regelbundet utvärdera och revidera drogpolicyn/ handlingsplanen. Varje skola utvärderar och följer kontinuerligt upp sitt drogförebyggande arbete.

Drogpolicy och handlingsplan för elever
inom Jämtlands Gymnasieförbund
2008-01-28

Handlingsplan

1. **Alkoholmissbruk** Om personal får signaler om eller misstänker att underårig elev varit alkoholpåverkad informeras ansvarig mentor/handledare som i sin tur tar upp ärendet med rektor och elevhälsopersonal. Vidare åtgärder beslutas i samråd mellan rektor, mentor/handledare och elevhälsopersonal. Om personal under skoltid påträffar elev alkoholpåverkad ska ansvarig mentor/handledare och rektor omgående kontaktas. Eleven avvisas från skolan resten av dagen och i de fall eleven är underårig kontaktas föräldrarna.. Om eleven är över 18 år bör skolan försöka motivera till kontakt med vårdnadshavare. Skolans uppföljning beslutas i samråd mellan rektor, mentor/handledare och elevhälsopersonal. I de fall eleven är underårig anmäls händelsen enligt 14 kap 1§ Socialtjänstlagen.

2. **Sniffning** Om personal misstänker att elev sniffat informeras ansvarig mentor/handledare som i sin tur tar upp ärendet med rektor och elevhälsopersonal. Vidare åtgärder beslutas i samråd mellan rektor, mentor /handledare och elevhälsopersonal. Om personal under skoltid påträffar elev som sniffar kontaktas omgående ansvarig mentor/handledare och rektor. Mentor/handledare kontaktar underårig elevs föräldrar och eleven avvisas därefter resten av skoldagen. Om eleven är över 18 år bör skolan försöka motivera till kontakt med vårdnadshavare. Skolans uppföljning beslutas i samråd mellan rektor, mentor/handledare och elevhälsopersonal. Rektor anmäler ärendet enligt 14 kap1§ Socialtjänstlagen.

3. **Misstanke om narkotikamissbruk** Misstanke om narkotikamissbruk kan baseras på att en personal får information av en annan elev eller att personal genom egna iakttagelser fått misstankar. Ofta kan det handla om en känsla av att det inte står rätt till med en elev, men att man inte har konkreta bevis. I detta läge bör kontakt tas med rektor och elevhälsopersonal för samtal. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder. Om eleven verkar uppenbart påverkad av något ska personalen omedelbart ta kontakt med rektor/ elevhälsa för att ta beslut i situationen.

I de fall bedömning görs att eleven ska drogtestas är det av vikt att rektor/mentor i ett samtal förklarar för eleven vad som föranleder misstanken. Eleven informeras om att rektor och även mentor vid behov får information om testresultatet. Rektor ansvarar för att vårdnadshavare kontaktas om eleven är under 18 år. Om eleven är över 18 år bör skolan försöka motivera till kontakt med vårdnadshavare.

Anmälan till socialtjänst görs i första hand av rektor men all personal har anmälningsplikt och ansvar för att uppmärksamma problem. Anmälan bör vara skriftlig. Anmälan innebär att skolan står för sin oro att eleven far illa men det är socialtjänstens uppgift att utreda, bedöma elevens situation och behov.

Drogpolicy och handlingsplan för elever
inom Jämtlands Gymnasieförbund
2008-01-28

Polisanmälan görs av rektor då det finns misstanke om brott t.ex. i samband med försäljning och uppgifter om missbruk av droger och/eller illegal alkohol.

Drogtest

Skolsköterskan kan utföra drogtestet på uppdrag av rektor. Detta innebär att skolsköterskan tar över ansvaret för testningen. "Se Narkotika - misstanke om användning i pärm. Anvisningar instruktioner för skolhälsovårdsarbete". Samråd sker vid behov med berörd mentor. Rektor ansvarar för att vårdnadshavare kontaktas angående testresultat i de fall eleven är under 18 år. Skolsköterska ansvarar för information till rektor. Rektor informeras angående testresultat. Rektor ansvarar för vidare planering.

Det går inte att tvinga någon till provtagning. Endast polisen har sådana befogenheter och då endast i mycket speciella fall. Eleven informeras om vad detta innebär, att misstanken kvarstår och att andra åtgärder kommer att vidtas. Rektor ansvarar för att vårdnadshavare för underårig informeras snarast möjligt.

Positivt utfall av drogtest

Resultatet visar att eleven har förekomst av en eller flera droger i kroppen. Skolsköterskan tillsammans med rektor bedömer om ytterligare laboratorieanalys behövs för säkerställande av resultat. Samtal hålls med eleven som även informeras om fortsatta åtgärder från skolans sida såsom elevvårdskonferens och anmälan till socialtjänsten. Elevkonferens avser möte där elev, vårdnadshavare, rektor, mentor, kurator och/eller skolsköterska deltar samt om möjligt handläggande socialsekreterare. Ett åtgärdsprogram upprättas, avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron. Rektor fattar beslut om eventuell tillfällig avstängning jämlikt 6 kap §§ 22-25 Gymnasieförordningen. Rektor fattar beslut om eventuell polisanmälan skall göras.

Vårdnadshavare informeras om eleven är under 18 år annars vid samtycke. I de fall eleven är över 18 år bör skolan motivera och föreslå att kontakt får tas med vårdnadshavare. Rektor ansvarar för att vårdnadshavare informeras angående vad som framkommit samt fortsatta åtgärder från skolans sida, såsom elevvårdskonferens och anmälan till socialtjänsten.

Uppföljning

Rektor tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven. Om eleven inte följer givna instruktioner/vägrar samarbeta och upprepar sitt missbruk kan rektor interimistiskt avstänga eleven från skolan. Beslutet gäller till dess att ärendet prövats av nämnden/styrelsen, dock längst under två veckor.

Drogpolicy och handlingsplan för elever
inom Jämtlands Gymnasieförbund
2008-01-28

Negativt utfall av drogtest

Eleven har lämnat det urinprov som överenskommit och resultatet påvisar ingen förekomst av droger. Beroende på den problembild som eleven uppvisat övervägs behovet av andra åtgärder inom ramen för ett åtgärdsprogram. Eleven ges extra uppmärksamhet.

Tecken/symtom som kan tyda på missbruk

Viktiga tecken som skolan ska uppmärksamma är frånvaro, beteendeförändring, trötthet, byte av kamrater, inte vårdar sin hälsa. Att tidigt upptäcka narkotikamissbruk är svårt. Tecknen är till en början vaga och missbrukaren döljer eller bagatelliserar sitt drogintag. Det är lättare att blunda för missbruk än att erkänna att det förekommer i den närmaste omgivningen.

Vid användning av:

- **cannabis** (hasch, marijuana och hascholja) ökar pulsen, ansiktshyn blir flammig och ögonen blir röda eftersom kärlen i bindhinnan vidgas. Blicken blir skarp och glänsande, i ett senare stadium av påverkan blir den matt och trött. Hosta kan uppstå genom att halsens och luftrörens slemhinnor irriteras. Under ruset kan en intensiv längtan efter sötsaker och/eller stark törst uppstå. Smärtkänsligheten minskar. Reaktions tiden förlängs väsentligt och förmågan att bedöma avstånd blir sämre.

– **centralstimulerande medel** (kokain, crack, amfetamin, metamfetamin, ice, fenmetralin, kat med flera) ser man följande effekter:

Den som intar kokain får en känsla av intellektuell kapacitet och blir dessutom samlad lugn och självsäker. Den som intar kokain får en förhöjd puls, förhöjt blodtryck och vidgade pupiller.

Bland dem som använder crack är våldsamt beteende och självmordsförsök vanligt. Amfetamin ökar hjärtfrekvensen och blodtrycket skjuter i höjden. Missbrukaren kan bli labil och irriterad. Ryckningar (ticks) i ansiktet är inte heller ovanligt ej heller förföljelseidéer.

– **opiater** (opium, rökopium, morfin och heroin) händer bl. a följande:

Den som intar opiater kan få sammandragna små pupiller, hängiga ögonlock, stirrande blick och verkar förvirrade och likgiltiga. Rörelserna är långsamma och talet sluddrigt, klåda i ansikte, på hals och armar.

– **hallucinogener** (LSD, meskalin, ecstasy med flera)

Den som missbrukar ecstasy uppnår en empatogenisk effekt, man blir välvilligt inställd till allt och alla, man kan säga att det är en kontaktbefrämjande drog. Den som missbrukar LSD och meskalin får en ruseffekt där konturer blir förvridna, ljud och ljus förändras likaså former och färger. Många tycker sig uppleva att kroppen blir oerhört tung eller tvärt om, man tror att man är lika lätt som en fågel och därför kan flyga. Avståndsbedömning kan förändras och missbrukaren kan utveckla en paranoidliknande schizofreni.

Bra länkar

www.riskbruk.se
www.droginfo.com
www.fhi.se
www.CAN.se